

„Човек је слободан када воли“

Аутор:

Милош Јелић
ОШ „Херој Радмила Шишковић“
Смедеревска Паланка

Образложење рада:

Наставна јединица коју смо одабрали да обрадимо у оквиру конкурса „Дигитални час 2“ носи назив: „Личност може постојати само у слободном односу љубави према другој личности“, и њено извођење предвиђено је наставним планом Православног катихизиса са седми разред основне школе у оквиру наставне теме: „Узрок Божијег постојања је Отац (библијска, ехаристијска, светоотачка и друга сведочанства)“. За реализацију ове наставне јединице планирана су два школска часа.

Један од оперативних задатака обухваћених програмом Православног катихизиса за седми разред основне школе јесте и тај да ученици треба да „запазе да је слобода Божија онтолошка, тј, да се изражава само као љубав према другој личности“¹, што је у вези са једном од основних истина хришћанске вере да човек као личност може истински да постоји само у односу љубави и слободе са другом личношћу (човеком), те у односу са самим Богом Који јесте Личност *par excellence*. Примери онога о чему треба да говоримо ученицима у оквиру ове наставне јединице могу да се нађу у чувеном делу Антоана де Сент-Егзиперија – „Мали принц“. Како је обрада истог књижевног дела предвиђена и наставним планом и програмом предмета Српски језик и књижевност за седми разред основне школе, у оквиру наставне јединице „Епика: Мали принц, Антоан де Сент Егзипери“², сматрамо да је могуће направити корелацију између ова два наставна предмета, и то на начин о којем ћемо говорити у даљем тексту.

Сама извођење планираних садржаја одвија у неколико кључних фаза. Прва фаза подразумева ученичку припрему, која се састоји у обавези сваког ученика да прочита наведено дело. Може им се сугерисати истовремено да обележе најзанимљивије делове књиге, као и да записују своја запажања и размишљања током читања, чиме се стимулишу да читању приступају на активан и креативан начин, а не пасивно. Треба их навести и да покушају да пронађу, на основу досадашњих знања из Верске наставе, хришћанске мотиве у самом делу.

Друга фаза се односи на само извођење часова. Будући да су у питању два школска часа, определили смо се да први час буде реализован у виду тзв. тимске наставе, тј. да наставник/ца Српског језика и књижевности и наставник Верске наставе заједнички реализују час обраде новог градива³. Овакав вид извођења наставе подразумева

¹ Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања.

² Према плану рада предвиђеном за кориснике уџбеника Завода (www.zavod.co.rs).

³ С тим у вези, неопходна су одређена временска прилагођавања која се тичу наставних планова оба наставна предмета укључена у корелацију. Наиме, према наставном плану за предмет Српски језик и књижевност за седми разред основне школе, за оне који користе уџбеник издавачке куће „Клет“ (www.klett.rs), обрада књижевног дела „Мали принц“, предвиђена је за 14. наставну недељу, док је по наставном плану за Верску наставу, обрада наставне јединице „Личност може постојати само у

прилагођавање временске структуре часа излагањима оба наставника, што би у најједноставнијем облику изгледало овако: 10-15 минута за излагање једног и 10-15 минута за излагање другог предавача, чиме се оставља довољно времена за дискусију и питања ученика на крају часа (табела 1). За домаћи задатак ученици треба да још једном прегледају своје белешке начињене током читања књижевног дела, и да их припреме и прилагоде за следећи час, тј. час вежбања/утврђивања. Пошто је централна тема часа Верске наставе, учење о личности као бићу заједнице, односно бићу које своје постојање задобија из односа са другом личношћу, треба ученике упутити на она специфична места у делу која управо о томе говоре (Однос дечака са ружом, припитомљавање лисице...).

Активности планиране за други час, одвијају се у дигиталном кабинету (табела 2). Идеја овога часа јесте да ученици, уз помоћ наставника Верске наставе кроз креирање блога утврде и продубе знање о личности као бићу заједнице. У ову сврху користићемо Google услугу Blogger (www.blogger.com), која између осталог, омогућава и креирање тзв. тимског блога. Ово значи да сваки ученик са својим Google налогом може самостално да учествује у стварању блога⁴. Наставник у оквиру припреме за овај час формира блог у оквиру домена oshrs.edu.rs и додељује овлашћења сваком ученику да може да приступа блогу као аутор. Задатак за ученике на часу је да свако са свога налога приступи поменутоме блогу и да напише пост у којем ће цитирати по једну реченицу (или одломак) из књижевног дела „Мали принц“, на основу онога што су већ припремили према упутствима наставника. Планирано је да ова активност траје до 30 минута. Последњих 15 минута часа треба искористити за ишчитавање креираних постова, коментаре, питања, чиме ће рад у оквиру ове наставне јединице бити завршен. Оно што остаје као могућност јесте да ученици сходно својим интересовањима и слободном времену и касније, од својих кућа, ишчитавају и допуњују блог, који може да остане затвореног типа, али и да буде јаван, тј. да му могу приступити и читаоци изван oshrs.edu.rs домена.

Табела 1: Припрема за час обраде новог градива

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ ⁵	ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС
РАЗРЕД	Седми	
НАСТАВНА ОБЛАСТ	У потери за пејзажима	Узрок Божијег постојања је Отац (библијска, евхаристијска, светоотачка и друга сведочанства)
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Епика: <i>Мали принц</i> , Антоан де Сент Егзипери	Личност може постојати само у слободном односу љубави према

слободном односу љубави према другој личности“ планирана за 13. и 14. наставну седмицу, што је временски готово идеално за повезивање наставних садржаја. Уколико наставник/ца Српског језика и књижевности користи у раду уџбенике Завода (www.zavod.co.rs), ту може да постоји проблем за реализацију поменутог вида наставе, јер је у овом случају наставна јединица под називом „Епика: *Мали принц*, *Антоан де Сент Егзипери*“ предвиђена за 108. и 109. час, односно за 27. наставну недељу. Корисници Читанке „Креативног центра“ (<http://www.kcskola.rs>), планирају извођење наставне јединице „Обрада/анализа текста *Мали принц*, *А. С. Егзиперија*“ за другу наставну недељу (5. и 6. наставна јединица).

⁴ Основна школа „Херој Радмила Шишковић“ има свој домен на сервису Google – oshrs.edu.rs, чиме је олакшан приступ Blogger услузи, јер се не губи време на креирање појединачних налога, будући да сви ученици имају налоге у оквиру поменутог домена.

⁵ Припрема преузета са адресе: <http://www.zavod.co.rs/PRIPREME/main.htm> и прилагођена форми тимског часа.

		другој личности
ТИП ЧАСА	Обрада новог градива	
МЕТОДЕ РАДА	Текстовна, монолошка, дијалoшка, самосталног рада ученика	
ОБЛИЦИ РАДА	Фронтални, индивидуални	
НАСТАВНА СРЕДСТВА	Читанка, <i>Мали принц</i> , Антоан де Сент Егзипери	<i>Мали принц</i> , Антоан де Сент Егзипери
ВРСТА НАСТАВЕ	Тимска	
ОБЈЕКТИ	Учионица	
КОРЕЛАЦИЈА	Верска настава	Српски језик и књижевност
ЦИЉ ЧАСА	Анализа текста	Разумевање појма личности као бића заједнице на примерима из дела „Мали принц“, А. де Сент Егзиперија
ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ	Развијати и неговати осећања љубави и лепоте; сведочити колико су оне насушно потребне човековом духу и колика је њихова моћ у преображавању и оплемењавању људске душе; подстицати ученике да узнемирено и надахнуто трагају за одгонеткама и да се у тим трагањима домогну мудрости да је Љубав врховна Лепота у човековом животу.	Развијање и јачање осећања љубави као слободног искорака ка другоме, у светлу учења Цркве о Богу као Бићу Љубави, тј. заједнице слободе и љубави три Божанске Личности – Оца, Сина и Светога Духа.
ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ	Оспособљавање ученика да истраживачким задацима уочавају и издвајају доминантне мотиве, осећања, поруке и животне мудрости и тако самостално сачињавају поетски план текста и тумаче свет пишчевог дела.	Ученици треба да разумеју да личност не може да постоји без слободног односа љубави са другом личношћу и да бити личност истовремено значи бити јединствено и непоновљиво биће за другога.
ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ	Поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање пишчевих остварења и упознавање структуре дела.	Ученици умеју да у књижевном делу уоче хришћанске мотиве, и изграђују свест о повезаности вере и човековог стваралаштва.
ПЛАН ЧАСА – ТОК НАСТАВНОГ РАДА	<p>УВОДНИ ДЕО:</p> <p>О аутору дела и његовом стваралаштву: Антоан де Сент Егзипери (1900–1944) – француски писац и авијатичар. Објавио је два романа са темама из живота авијатичара Пошта за југ и Ноћни лет. Славу је стекао романом Мали принц, алегоричној причи о животу и људима, коју одликује велика дубина и слојевитост. Мали принц је књига за велике и мале, књига о стварном свету, о човеку, његовим заблудама и греховима, о невиности у откривању најдубљих и најдрагоценијих вредности постојања, која својом сугестивношћу и поетском топлином осваја деценијама генерације младих и старих читалаца.</p> <p>ГЛАВНИ ДЕО:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражајно читање одломка. • Утисци, осећања, расположења, доживљај дела. • Тумачење одломка према истраживачким задацима. 	<p>УВОДНИ ДЕО:</p> <p>Кратко подсећање на претходно обрађене наставне јединице које се тичу односа слободе и љубави у хришћанству, као и учења Цркве о Богу као Светој Тројици – заједници три вечне и конкретне личности: Оца, Сина и Светога Духа.</p> <p>Уводно питање: <i>Шта је то личност (Ко је личност)?</i></p> <p>ГЛАВНИ ДЕО:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Објашњење хришћанског схватања појма личности. • Питања за ученике, имајући у виду одломке прочитане у делу часа посвећеном Српском језику. <p>ПИТАЊА:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Да ли је важно имати

	<p>ИСТРАЖИВАЧКИ ЗАДАЦИ</p> <ol style="list-style-type: none"> <i>Та особа је најбољи пријатељ кога имам на свету.</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Прочитај пажљиво пишчеву посвету Леону Верту. Ко је Леон Верт и какав је пишчев однос према њему? <i>Али, био сам сувише млад да бих умео да је волим.</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Шта је принц почео да схвата сада када је далеко од своје руже? <i>Човек само срцем добро види.</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Зашто лисица тврди да човек само срцем добро види? Како је та мудрост потврђена принчевим искуством? <i>Ти си заувек одговоран за оно што си припитомио.</i> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Размисли о лисичиној поруци и завету малом принцу да је он и сваки човек заувек одговоран према ономе што је припитомио. ➤ Чиме све мали принц потврђује да је прихватио лисичин науч о трајној одговорности према онима које волима и који нас воле? ➤ Шта је све у завршници приче о малом принцу потврдило лисичино предвиђање да човек може заплакати ако допусти да га припитоме? <p>ЗАВРШНИ ДЕО (заједнички): Прочитати најлепши део, по избору ученика.</p>	<p>пријатеље? Зашто?</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Зашто је за принца његова ружа посебна? Шта је чини тако посебном? ➤ Како разумеш лисичино објашњење да реч „припитомити“, у ствари значи: „створити везе“? ➤ Како разумеш реч и појам „одговорност“? ➤ Покушај још једном да објасниш како то човек „само срцем добро види“. ➤ Да ли разумеш како љубав чини да неко постане личност? ➤ Зашто смо тужни када се растајемо од особе коју волимо? Зашто нам у том случају та особа недостаје? <p>ЗАВРШНИ ДЕО (заједнички): Прочитати најлепши део, по избору ученика.</p> <p>ДОМАЋИ (САМОСТАЛНИ) РАД:</p> <p>Ученици треба да пронађу и издвоје оне целине које се, по њиховом мишљењу односе на хришћанско учење о личности. Ове одломке користиће на часу вежбања.</p>
--	--	---

Табела 2: Припрема за час у дигиталном кабинету

НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ	ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС
РАЗРЕД	Седми
НАСТАВНА ОБЛАСТ	Узрок Божијег постојања је Отац (библијска, евхаристијска, светоотачка и друга сведочанства)
НАСТАВНА ЈЕДИНИЦА	Личност може постојати само у слободном односу љубави према другој личности
ТИП ЧАСА	Вежбање
МЕТОДЕ РАДА	Самосталног рада ученика
ОБЛИЦИ РАДА	Индивидуални
НАСТАВНА СРЕДСТВА	Умрежени рачунари са интернет конекцијом; <i>Мали принц</i> , Антоан де Сент Егзипери
ВРСТА НАСТАВЕ	Мултимедијална
ОБЈЕКТИ	Дигитални кабинет

КОРЕЛАЦИЈА	Српски језик и књижевност
ЦИЉ ЧАСА	Продубљивање знања о личности као бићу заједнице на примерима из дела „Мали принц“, А. де Сент Егзиперија
ВАСПИТНИ ЗАДАЦИ	Јачање осећања љубави као слободног искорака ка другоме, у светлу учења Цркве о Богу као Бићу Љубави, тј. заједнице слободе и љубави три Божанске Личности – Оца, Сина и Светога Духа.
ОБРАЗОВНИ ЗАДАЦИ	Ученици разумеју да личност не може да постоји без слободног односа љубави са другом личности и да бити личност истовремено значи бити јединствено и непоновљиво биће за другога.
ФУНКЦИОНАЛНИ ЗАДАЦИ	Ученици умеју да у књижевном делу уоче и издвоје хришћанске мотиве, и изграђују свест о повезаности вере и човековог стваралаштва.
ПЛАН ЧАСА – ТОК НАСТАВНОГ РАДА	<p>УВОДНИ ДЕО ЧАСА:</p> <p>Подсећање на претходни час (час обраде). Давање упутстава ученицима за коришћење услуге Blogger.</p> <p>ГЛАВНИ ДЕО ЧАСА:</p> <p>Креирање тимског блога посвећеног теми часа. Сваки ученик приступа блогу са свога рачунара у дигиталном кабинету и поставља по један пост са одломком из књижевног дела „Мали принц“, а који по његовом мишљењу најбоље илуструје научено о личности као јединственом и непоновљивом бићу, бићу слободе, бићу заједнице. На пример: <i>„Ти си за мене само мали дечак сличан стотинама хиљада дечака. И ти ми ниси потребан. А ни ја нисам теби потребна. Ја сам за тебе само лисица слична стотинама хиљада лисица. Али, ако ме притомиш, бићемо потребни једно другом. Ти ћеш за мене бити једини на свету. Ја ћу за тебе бити једина на свету...“</i>.</p> <p>ЗАВРШНИ ДЕО ЧАСА:</p> <p>Заједничко ишчитавање блога и дискусија.</p>